

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1907.   **Andra Kammaren.**   **N:o 34.**

Onsdagen den 10 april.

Kl. 7 e. m.

Fortsattes det på förmiddagen började sammanträdet.

§ 1.

Anmäldes och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 63, angående Kungl. Maj:ts under nionde hufvudtiteln gjorda framställning om anställande af torfingenjörer och torfassister.

n:o 65, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning till Gottlands soldatmissionssällskap af ett till lotten 1 af Visborgs kungsladugård i Gottlands län hörande område,

n:o 66, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett till förra lagmansbostället 1 mantal Viby n:o 4 Södermanlands län hörande område,

n:o 67, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ökning af fonden för torfindustriens befrämjande,

n:o 68, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anvisande af ytterligare medel till norrländska nyodlingsfonden,

n:o 69, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till landtförsvaret af en del utaf förra bergshauptmansbostället Väsby i Västmanlands län,

n:o 70, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående öfverlåtelse till landtförsvaret af två ägoskiften, tillhörande förra skogvaktarbostället Kåpplunda n:o 2 Gransikagården i Sköfde socken, Skaraborgs län,

n:o 71, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till Göteborgs hospital af viss del utaf hemmanet ³/₈ mantal Storhagen i Backe socken af Göteborgs och Bohus län, och

n:o 72, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse till landtförsvaret af förra hospitalslägenheterna n:o 67 Elisabeth och Nils Ihres åker samt n:is 68 och 69 Trumslagareåker å Visby stads område.

§ 2.

Vidare anmäldes och godkändes Riksdagens kanslis förslag till paragrafer i riksdagsbeslutet:

- n:o 12, angående ändring af 11 kap. 38 § rättegångsbalken,
 n:o 13, angående upphäfvande af frälsemäns och deras vederlikars rätt till särskildt forum i vissa mål,
 n:o 14, angående sättet för verkställande af stämpelbeläggning af stämpelpliktiga handlingar och kontrollen därå,
 n:o 15, angående nedsättning i straffet för barnamord,
 n:o 16, angående nedsättning i straffet för ämbetsbrott,
 n:o 17, angående framläggande af förslag till lagbestämmelser mot användande af mutor eller bestickning vid ekonomiska uppgörelser,
 n:o 18, rörande lag angående aflösning af afgäld från afsöndrad lägenhet, och
 n:o 19, angående framläggande af förslag till en invandringslag.

§ 3.

*Förslag till
 ny bevillnings-
 förordning
 m. m.*

Herr talmannen anmälde till fortsatt handläggning bevillningsutskottets betänkande, n:o 13, i anledning af dels Kungl. Maj:ts propositioner, n:is 47 och 48, med förslag till ny förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst äfvensom till ny förordning om inkomstskatt, dels ock med föranledande af propositionen n:o 47 väckta motioner.

I *förslaget till ny förordning angående bevillning af fast egendom samt af inkomst* hade Kungl. Maj:t för 2 § föreslagit följande lydelse:

Bevillning för fast egendom erlägges af den, som för löpande året författningsenligt mantalsskrifvits eller bort mantalsskrifvas såsom ägare eller innehafvare af fastigheten. Bevillningen erlägges af ägaren utom i följande fall, då bevillningen utgöres af innehafvaren, nämligen:

a) för jordegendom, som besittes med stadgad åborätt eller är af allmän myndighet eller af stiftelse till begagnande mot lifstidsstädja upplåten, för i stad befintlig så kallad ofri tomt, hvarifrån innehafvaren ej må skiljas, så länge han erlägger tomtören eller utan att vederbörlig lösen gifves, samt för skogsområde, som blifvit upplåtet till bergshandteringens understöd, till sågverk eller kanalbolag eller ock innehafves af stad eller annan menighet;

b) för jordegendom eller annan fastighet, som antingen är till boställe eller eljest på lön anslagen, såvida ägaren enligt 4 § *a)* eller *b)* är från fastighetsbevillning fri och hela fastigheten är åt endast en person upplåten;

c) för lägenhet, som är till besittning på viss tid eller på lifstid från annan egendom afsöndrad.

Utskottet hade däremot hemställt om följande lydelse å paragrafen:

Bevillning för fast egendom erlägges af den, som för nästföregående året författningsenligt mantalsskrifvits eller bort mantalsskrifvas såsom ägare eller innehafvare af fastigheten. Bevillningen erlägges af ägaren utom i följande fall, då bevillningen utgöres af innehafvaren, nämligen:

a) för — — — annan egendom afsöndrad.

Har efter mantalskrifningen för nästföregående år skattskyldig ägare eller innehafvare af fastigheten affidit, påföres bevillningen hans stärbhus.

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

I fråga om beskattning af skog hade reservation afgifvits af herr *J. Bromée* i Billsta.

Efter föredragning af paragrafen lämnades på begäran ordet till

Herr Bromée i Billsta, som yttrade: Herr talman! En omändring af bevillningsförordningen har länge varit på tal och behovet af en reform på detta område är erkänt. Principen till nu föreliggande förslag till förändring af förutvarande stadgande är också nu i hufvudsak eller i stort sedt af denna kammare antagen genom antagandet af 1 §. Jag för min del ber också att få tillkännagifva, att jag erkänner denna princip och denna grund. Men det torde icke kunna nekas, att man väntat, att regeringen skulle i nu framlagda förslag medhunnit att aflämna äfven förslag till rättelse af dessa länge kända och påvisade oegentligheter i beskattningshänseende, men som icke nu heller medtagits, nämligen rörande beskattningen af skogsrörelsen. Denna kammare har flera gånger antagit förslag till ändring af denna beskattning, och flera kommittéer hafva förut afgifvit förslag om ändring i denna beskattning. Särskildt 1890 års skogskommitté afgaf ett förslag, som syntes antagligt. Det borde därför, synes det mig, varit lätt att i detta nu framlagda förslag äfven framlägga bestämmelser rörande beskattningen af skogsafverkning i enlighet med nämnda kommittés förslag. Och om det uttalande, som af denna kammare gjorts, därvid lagts till grund, borde det icke varit några svårigheter för regeringen att nu till denna Riksdag framlägga förslag i detta syfte. Denna fråga har flera gånger undanskjutits därför att den skulle sparas tills ny bevillningsförordning blefve utarbetad och framlagd. Nu, när sådan framlagts, säges det, att man måste afvakta en ny kommittés arbete. Ej ens den kommitté, som tillsattes 1905 för att kunna framlägga sitt förslag för 1906 års Riksdag, har ännu hunnit med att framlägga förslag.

Det är med hänsyftning på detta, som jag inom utskottet vågat framlägga en reservation i syfte att söka åstadkomma denna länge väntade reform, men då det torde vara konstitutionella hinder för att yrka bifall till denna min framställning, så har jag med detta velat lägga den nu arbetande kommittén, på hvars axlar det ytterst hvilat att vi få ett förslag i denna riktning, på hjärtat, att förslaget måtte komma snart och så att det kan medföra effektiv rättelse af de anmärkta förhållandena. Jag vill därför hoppas, att regeringen till nästa riksdag må bli i tillfälle att framlägga ett förslag, som är sådant, att det tillgodoser de berättigade anspråken från de kommuner, som länge varit i saknad af den inkomst, som de rätteligen bort ha af skogsrörelsen och hvarigenom de skulle komma i

Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

åtnjutande af sådan inkomst. I förhoppning, att så sker, har jag här uttalat mig. För öfrigt yrkar jag bifall till den föredragna paragrafen.

Herr Enander: Herr talman! Som grundtext för mitt anförande i fråga om herr Bromées föreliggande reservation ber jag få uppläsa Riksdagens skrifvelse till Kungl. Maj:t n:o 59 af den 12 april 1905, så lydande:

»På grund af hvad sålunda anförts får Riksdagen i anledning af förevarande motioner anhålla, att Eders Kungl. Maj:t utan att afvakta en fullständig lösning af kommunalskattefrågan täcktes låta utarbета och om möjligt redan nästkommande år för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af nu gällande skattelagstiftning, att inkomst genom beskattning af skogsafverkning må, i större utsträckning än för närvarande äger rum, tillgodokomma de särskilda kommuner, inom hvilka skogsafverkning bedrifves.»

Den historiska utredningen af denna skattefråga börjar med skatteregeringskommitténs den 7 augusti år 1881 — säger 1881 — afgifna förslag, hvilket, kort sagdt, går ungefär i samma anda som herr Bromées reservation. Vill man räkna åren eller tiden från denna beskattningshistorias början till dato, så kan det sägas, att man nu i en hel mansålder bara har stått och trampat och stampat på en enda punkt eller gjort på stället marsch utan att ännu hafva kommit till minsta resultat.

Skogsbolagsintresset synes hafva alltjämt som ett vederstyggligt vidunder till bläckfisk med många och långa armar så väl förstätt att strypa ihjäl hvarje med rättvisa och billighet öfverensstämmande förslag i den vägen eller det syftet, hvarom nu är på tal. Då Riksdagen 1905 skref till Kungl. Maj:t med önskan att om möjligt få ärendet expedieradt redan till näst därpå följande lagtima riksdag år 1906, kunde väl ingen hysa någon annan tanke än att, om till äfventyrs en kungl. proposition absolut icke kunde medhinnas till sistnämnda riksdag, en sådan proposition ovillkorligen skulle framläggas för Riksdagen i år, i all synnerhet då vederbörande tänkte komma med ett förslag till ny bevillningsstadga. Blir nu detta förslag med den lilla öfverarbetning, som bevillningsutskottet verkställt, bifallet helt och hållet och utan hänsyn till herr Bromées reservation, så fruktar jag, liksom föregående talare antydde, att den välbekanta invändningen kommer att lägga hinder i vägen för hvarje ändring i stadgan, jag menar den invändningen: stadgan är så ny, att man icke kan ändra den så tvärt, utan måste dröja något år.

Jag för min del har svårligen kunnat tro annat, än att de tvenne om högsta arbetsintensitet med hvarandra täflande ministärerna skulle låtit äfven denna för största delen af vårt land så viktiga fråga få en släng med af slevven af deras glänsande förmåga. Jag har svårligen kunnat tro något annat, då jag därtill och dessutom hade löfte af den högtlärde statsekonomiske räkнемästaren inom den för ändamålet tillsatta kommittén att, om jag ville afstå från

eventuellt yrkande på bifall till min motion¹ 1905 med förslag till den ändring i bevillningsstadgan, som äsyftas i föreliggande reservation, så skulle han svara för att ett lika bra eller ännu bättre förslag till ändring vore färdigt 1906. När jag så påminde honom därom vid riksdagen sistnämnda år, så skylldes han från sig därmed, att en del af hans medkommitterade icke hade haft tid till dithörande arbete för unionsbrytningens och urtimornas skull 1905. Men på sommaren 1906, menade han — och, för så vidt jag icke missuppfattade honom, satte han sin professorsära i pant och borgen för sitt ord och löfte — *da* skulle det arbetas i skogar, på berg och i *Dalom*, och allt skulle vara klappadt och klart tills i år. Och däri instämde andra hans medkommitterade. Visserligen vågade jag icke så helt förlita mig på detta löftes fagra tal, ty den där undskyllan förra året rubbade tilliten i någon mån, men desto mera tillit satte jag i denna beskattningsfråga till min trofaste medmotionär och tänkte: Vårän Daniel, han skall göra't. Och därför har jag icke låtit höra af mig förrän i dag. Men jag får säga, att jag hört en gammal sägen om, att det lär finnas två slag af dalkarlar, anti-poder till hvarandra liksom sanningen och dess motsats. Dock vill jag högst ogärna antaga, att kommittén i fråga ämnar vis-à-vis Riksdagen och regeringen experimentera med dem, som man slår i folk. Men jag är rädd för att vårän Dala-Daniel utsättes af bolagsintresset för det antydda experimentet midt i kretsen af de sina, om icke Riksdagen kommer honom på något sätt till undsättning. Han är gammal nog, han må tala för sig själf. Men i alla fall vill jag icke göra honom till syndabocken. Skall någon offras, så bör det vara den, som hittar på alla möjliga knep för att förhala och återigen förhala tiden och omintetgöra frågans snara lösning.

Och jag får då också säga, att jag ångrar mycket, att jag icke vid riksdagens början bad kammaren om lof till en, som det synes, behöflig strupkittling med interpellationsknifven. Ty då kunde möjligen, genom något slags tumskrufning på den antydda kommittén eller genom något vid till exempel ett påfveval gammalt bepröfvadt inburningssätt att gå till väga med densamma, den här bevillningsstadgan hurit något spår åtminstone af god önskan och ärligt försök att gå Riksdagen och särskildt Andra Kammaren tillmötes.

När så icke skett, har jag haft starka funderingar på att bedja kammaren besluta sig för att taga reservationen på prof ett år — det vill säga besluta ett *profår*. Därmed åstadkommes ingen skada eller villervalla alls enligt mitt förmenande, utan tvärtom blir det lättare att nästa år göra de ändringar, som befinnas vara behöfliga, enär ju i alla fall bevillningsstadgan då skall ändras i det syfte, i hvilket Andra Kammaren så många gånger uttalat sig. Men jag har nu förargligt nog förnummit, att på grund af konstitutionella hinder ett bifallsyrkande ej kan upptagas för propositions framställande, och då får jag väl nöja mig för denna gång med att uttala det hoppet, att rättvisan och rättfärdigheten skall komma till synes i det förslag till ändring af bevillningsstadgan, som lägges på kammarens bord nästa år.

Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

Ty ingen kan väl förneka den stora orättvisa, som ligger däruti, att, om till exempel en enskild person, som köper ett skogsskifte på en kronopark eller ett prästboställe inom en norrlandssocken X., afverkar och drifver ned timret på ett vattendrag i socknen och där försäljer det 1906, han beskattas för den behållna inkomsten eller vinsten häraf i X. kommun 1907, då däremot ett sågverksbolag, om det på samma sätt och tid köper och afverkar nämnda eller enahanda skogsskifte, icke får eller skall beskattas i X. kommun, utan i en annan socken på den plats, där timret försågas, eller eventuellt i Stockholm eller annan stad, där hufvudkontoret finnes. Vittna sådana beskattningsprinciper om likhet inför lagen?

Förra året afverkade i L. socken vissa trävarubolag omkring 800,000 bitar eller, reducerade till sågtimmer, en half million timmerstockar. Hade det varit till exempel min afverkning, så skulle jag med rätta beskattats i år inom L. kommun för kanske en half million kronors förtjänst, det vill säga den behållna inkomsten af afverkningen. Men nu, då det är ett bolag med egna sågverk, då får socknen icke ett öre i skatt, alltsammans går till andra kommuner, där sågarna ligga, på hvilka det afverkade virket försågas.

Nå, men säger man, kommunen får ju i alla fall en god direkt eller indirekt inkomst af skogsarbetarne och den stora timmerdrifningen. Ja, om arbetsgifvarne icke kunde så väl konstet att tumma och räkna. Men nu är det bra, om det icke blir skuld, utan går jämt ihop vid sluträkningen för arbetstagarne, för så vidt icke en för timmerdrifningen synnerligen gynnsam vinter inträffar, hvilket är mycket sällan, men då förstå nog bolagen sig på att nästa vinter tänka ut något slags prisförändring, som justerar sådana alltför gynnsamma vinterresultat. I allmänhet är dock justeringen obehöflig på grund af timmerkörarnes gamla skulder till bolaget, dem ådragna genom den i förhållande till oförutsedda menliga omständigheter, såsom dåligt före med mera, knappa betalningen, de erhållit. Och så för öfrigt, det vill jag till sist säga, stannar det främmande arbetsfolket icke så länge i socknen, att det kan träffas af någon taxering. De människorna äro liksom flyttfåglarna, men driften hos arbetsskarorna infaller på helt andra tider på året, och så äro de i ett annat afseende olika flyttfåglarna, ty de invänta icke ungarnas flygfärdighet för att taga dem med sig, utan de lämna efter sig åt fattigvården barnaföderskor utan makar i ett lika oräkneligt och oberäkneligt antal som de periodiska stjärnfallen äro, då den bekanta på »dekis» komma Bielaskometen höstetid under sin vingliga stråt litet för oförsiktigt tangerar luftkretsen kring vår syndiga planet.

Men hvarföre strejka ni icke däruppe? Ja, den frågan kan ställas till en fattig lösarbetare utan spik i vägg och utan till och med en så pass stor väggsmula, att den lämnar plats ens för en enda liten nubb. En arm, stackars småbonde däremot med skulder öfver öronen och stugan full af barn, kan icke taga mark och hus, liksom snigeln, på ryggen och vandra dit näsan pekar, sjungande »där jag mår bra, där är mitt fädernesland». — Men nog drifves äfven han slutligen af ynkedomssystemet att med bristande foster-

ländskt hjärta kasta sina blickar hän mot »det stora landet i väster, där ingen kung finns och inga kitsliga...» Ja, herr talman, ordet vill heit förklarligt stocka sig i halsen och sätter sig på tvären vid stämbandet, och det må därför förbli outtaladt, så mycket hellre som det kan missbrukas såsom vapen mot mig själf för »tal om rep i hängd mans hus». Men huru som helst, jag vill ändå icke försöka betvinga den sjudande harm, som gärna skulle vilja se talmansklubban svängas — till ett dundrande klubbslag, som bekräftelse på kammarens enhälliga bifall till den vid bevillningsutskottets betänkande fogade Bromées reservation. Men då densamma faller utom här föreliggande förslag, nödgas jag afstå från yrkandet om bifall till densamma och hålla mun.

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Herr Lindblad: Herr talman, mina herrar! Medan vi hålla på med andra paragrafen, torde det vara lämpligt att något dröja vid den förändring, som utskottet här föreslagit med afseende på beskattningsåret. Det erkändes af herr statsrådet i det första yttrandet han hade, att en sådan förändring icke vore lämplig, utan att det torde visa sig bli svårigheter bland annat för kommunerna att verkligen få ut vederbörande utskylder, på grund däraf att fastigheterna kunna byta ägare, och när det kan komma att dröja så lång tid från det en fastighet skall taxeras, till dess uppbörden af därå fallande utskylder skall äga rum. Då nu emellertid själfva principen är antagen af båda kamrarna, synes det mig vara klokare, att man här går med på Kungl. Maj:ts förslag, som erkännes vara i det fallet lämpligare, alldenstund det icke skjuter fram denna taxering och uppbörd så långt, som utskottet velat göra.

Denna fråga var under debatt i går på ett enskildt partisammanträde och mötte då mycket starka invändningar. Jag vågar därför vädja till dem, som då förde denna tanke fram kraftigare än jag kunnat göra, om det icke är lämpligt att nu väga dessa saker mot hvarandra och lämna tillfälle att antingen genom gemensam omröstning eller därigenom att utskottet försöker en sammanjämkning, få fram den bestämmelse, som finnes i Kungl. Maj:ts förslag. Af den anledningen tillåter jag mig yrka bifall till detsamma.

Häruti instämde herr *Larsson* i Bondarfve.

Herr Persson i Tällberg: Jag måste gifva mitt erkännande åt reservanten för att han sökt hålla denna fråga vid lif och att han nu påmint om densamma. Det är en fråga af stor vikt och betydelse, huru man på ett lyckligt sätt skall kunna lösa skogsbeskattningsproblemet: men det problemet löses nog icke lika poetiskt och lätt som herr Enander tyckes förmena.

Det är visserligen sant, som herr Enander anmärkte, att jag på sätt och vis var medmotionär till honom år 1905. Men det påståendet är, såsom det så ofta händer, en sanning med modifikation. Jag instämde nämligen i motionen, men jag var icke medmotionär, såsom han uppgaf. Sedan dess har jag varit i tillfälle

*Förelag till
ny bevilnings-
föresättning
m. m.
(Forts.)*

att närmare granska detta förslag; och här har jag själfva grundtexten, som herr Enander åberopade, och som herr Bromée har tagit upp sasom sitt förslag i reservationen. Men denna grundtext lider af så afsevärda fel, att, om vi skulle lösa frågan i öfverensstämmelse med den affattning, som herr Enanders förslag har, och som följaktligen reservationen också har, så skulle vi icke på långa vägar kunna nå det af oss eftersträfvade målet, nämligen en effektiv skogsbeskattning, så att kommunerna skulle få hvad dem med rätta tillkommer.

Jag skall endast tillåta mig uppläsa andra stycket i andra momentet, a) i 8 §, sådant det är återgifvet i herr Bromées reservation, och som är lika lydande med det, som finnes i herr Enanders förslag. Där står, att till inkomst af rörelse eller yrke skall räknas äfven inkomst af försäljning af skog eller skogseffekter samt af virkesfångst för annat ändamål än eget husbehof från område, för hvilket den, som verkställer försäljningen eller virkesfångsten, är pliktig utgöra fastighetsbevilning, äfvensom af virkesfångst från skogsområde, som blifvit af staten upplåtet till bergshandteringens understöd, till sågverk eller kanalbolag. Jag är öfvertygad om att såväl reservanten som äfven herr Enander mycket snart skulle komma underfund med att en ofantligt stor massa skogsafverkningar skulle blifva fullkomligt obeskattade, med den skattelagstiftning som de här föreslå. Detta skulle nämligen blifva fallet med all den skog, som innehafves och afverkades på grund af nyttjanderättskontrakt. Sådan afverkning ingår nämligen icke under detta moment och den skulle följaktligen blifva obeskattad.

Det är emellertid ej blott detta jag har att anmärka mot reservantens förslag; utan skogsbeskattningsfrågan är ett af de mest svårlösta skatteproblem, som kunna blifva föremål för statsmakternas pröfning. Man måste därför betänka, att det blir nödvändigt att helt och hållet omlägga själfdeklarationsförfarandet. Ty det går nog för sig att i ett lagförslag säga, att en person skall erlägga skatt för den inkomst, han har af skogsrörelse i den och den kommunen, men man måste naturligtvis också hafva en grundval, efter hvilken denna skatt skall beräknas; och då är det tydligt, att de skattskyldige måste deklarerat både kvantitet och värde af det virke, som tages inom den ena eller andra kommunens område. Nu går det så till, att sågverksbolagen visserligen deklarerat för sin inkomst under året; men de äro icke skyldiga att också deklarerat för den inkomst, de haft i de särskilda kommunerna; och det kan vara vidt skilda kommuner, från hvilka de taga sitt virke.

Nu kunna vi nog vara eniga därom, att denna fråga blifvit försinkad alltför länge; men det är ju det vanliga med vår lagstiftning, att vi ligga efter. Men i alla fall tror jag, att vi skulle vara mera tillfreds, om vi från den kommitté, som nu har frågan om hand, kunde få fram ett förslag, som vore någorlunda väl affattadt och genomtänkt, än om vi i hast skulle nödgas bifalla ett förslag, som vore så undermåligt och af så föga tillfredsställande beskaffenhet som det i reservationen innefattade.

Jag skall nu, eftersom herr Enander direkt adresserade sig till mig, säga, att jag skall göra allt hvad i min förmåga står för att söka få ett förslag färdigt åtminstone från kommitterades sida — jag kan naturligtvis icke borga för huru snart förslaget kommer fram till Riksdagen — men jag skall, som sagdt, försöka att påskynda arbetet inom kommittén så mycket som möjligt, så att förslaget om möjligt under detta år måtte kunna öfverlämnas till Kungl. Maj:t. Sedan blir det naturligtvis Kungl. Maj:ts sak att höra vederbörande myndigheter o. s. v. — förslaget måste ju ut på remiss, som det heter — och tyvärr är det fara värdt, att det kan komma att dröja ganska länge, innan det kommer fram på Riksdagens bord. Det beror på hvilka anmärkningar som komma att göras mot förslaget, och det beror också på huru mycket bolagsväldet kan komma att göra sig gällande. Men det vill jag här på förhand betona, att på mig kommer detta bolagsväld icke att imponera. Jag skall försöka att stå på småfolkets bästa äfven i detta afseende.

Jag har icke något yrkande att göra; jag har endast velat säga detta, eftersom herr Enander särskildt adresserade sig till mig.

Herr Ericsson i Ofvanmyra: För min del är jag lika intresserad som trots någon af de föregående talarne för lösningen af skogsbeskattningsfrågan, men då vi hafva en kommitté, som är sysselsatt med att utreda denna fråga, har jag ansett olämpligt att för närvarande gå med på reservationen. Jag hoppas likväl, i likhet med den siste talaren, att kommitténs arbete så snart skall bli fullbordadt, att Kungl. Maj:t för nästa Riksdag kan framlägga förslaget i dess helhet.

Med anledning af hvad herr Lindblad yttrade rörande den ändring, som utskottet har gjort i fråga om fastighetstaxeringen, så vill jag framhålla, att de tre första paragraferna, med den ändring utskottet vidtagit, sammanhänga så nära med hvarandra att man, efter antagande af 1 §, knappast kan tänka på att bifalla herr Lindblads förslag, ty därigenom skulle man efterskänka en half beviljning för ägarne af fastighet. Utskottet har nämligen utgått ifrån att i alla afseenden göra de olika beskattningsföremålen likställda, och därför har utskottet föreslagit att äfven för fastighet det föregående året, i stället för det löpande, skulle ligga till grund för utgörande af beviljningen, samt såsom en följd däraf föreslagit en nedsättning för fastighet från den af Kungl. Maj:t föreslagna fulla beviljningen till half beviljning.

För öfrigt förefaller det mig besynnerligt, att man från jordbrukarehåll så mycket ifrar för att härutinnan stå i en undantagsställning gent emot innehafvare af annan inkomst. I mitt förra anförande redogjorde jag för min åsikt i detta afseende och kan ej inse annat än att denna är fullt riktig; och hvad beträffar den anmärkning, som herr Lindblad vidare framställde, nämligen att det skulle kunna uppstå svårigheter för kommunerna att utfå skatten i vissa fall, så vill jag påpeka, huru det nu går till vid fastighetsförsäljningar. I allmänhet vill säljaren blifva fri från allt besvär

*Förslag till
ny beviljnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.

med den försälda fastigheten och kommer sålunda merendels öfverens med köparen, att denne efter öfvertagandet skall stå för alla onera. Har detta varit förhållandet redan med hittillsvarande skattebestämmelser, så är jag öfvertygad, att, om utskottets förslag blir lag, säljaren hädanefter skall blifva ännu mer intresserad af att komma öfverens med köparen om att han skall stå för alla utgifter för fastigheten; och sålunda kommer, enligt hvad jag tror, den af herr Lindblad uttalade farhågan icke att hafva någon reell grund.

Så är det äfven med afseende å rösträtten. Kommunalförfattningarna föreskrifva ju, huru därvid skall förfaras, så att äfven därtutinnan kan jag icke hysa någon farhåga för att antaga utskottets förslag.

Jag anhåller således, herr talman, att få yrka bifall till den föredragna paragrafen.

Herr Hammarlund: Herr talman! Då här yrkats bifall till Kungl. Maj:ts förslag beträffande taxeringsåret för fastighet, skall jag tillåta mig påvisa orimligheten i en sådan bestämmelse. Jag medgifver, att frågan är ganska svårlöst. Vid första påseendet ville det förefalla mig, som om Kungl. Maj:ts förslag skulle vara den rätta lösningen; och jag förvånade mig öfver att utskottet här hade gjort en ändring, ty jag fann det helt naturligt, att man skulle uppföras till bevillning för den fastighet, man för året ägde. Men när jag sedan började närmare studera saken, fann jag, att Kungl. Maj:ts förslag i många fall skulle leda till stora orättvisor och oegentligheter, hvilka genom bevillningsutskottets förslag blifvit undanröjda. Detta gäller i synnerhet sådana fall, där en person har ett kapital och köper en fastighet för detta eller ock, tvärtom, äger en fastighet och säljer denna, och så skall skatta för kapitalet.

För att åskådliggöra detta, skall jag tillåta mig att anföra ett par exempel, som tydligt visa, huru mycket mera rättvist utskottets förslag blir än Kungl. Maj:ts. Låt oss antaga, att en person år 1907 äger ett kapital, som ger i ränta 10,000 kronor. Han köper en stadsfastighet — det blir naturligtvis samma förhållande, om han köper en jordbruksfastighet; det blir blott en olika procentberäkning, 5 eller 6 procent — vi antaga, som sagdt, att han köper en stadsfastighet. Denna är taxerad till 400,000 kronor och skall tillträdas den 1 januari 1908. Köparen åsamkar sig genom affären en in-teckningsskuld, som vållar honom en årlig utgift af 10,000 kronor. Enligt nu gällande förordning skulle han för år 1908 få skatta för fastigheten, 5 procent på 400,000 kronor gör 20,000 kronor. Då det kapital, han hade föregående år, och som gaf honom en ränteinkomst af 10,000 kronor, blifvit insatt i fastigheten, utgår ingen bevillning härför, hvadan han enligt de nuvarande bestämmelserna skulle komma att för år 1908 erlägga bevillning för inalles 20,000 kronor. Men enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle det ställa sig så, att han för den fastighet, han tillträdde den 1 januari 1908, skulle skatta efter 20,000 kronor, vidare för inkomst af kapital under föregående året: 10,000 kronor, summa 30,000 kronor. Han hade under det gångna året i

verkligheten icke mer än 10,000 kronors inkomst, men han kommer att skatta för 30,000 år 1908. Enligt utskottets förslag ställer det sig mycket enklare och rättvisare för honom. Han skall skatta för den fastighet, som han ägde den 1 januari 1907. Han ägde ingen fastighet då. Han skall vidare skatta för den inkomst af kapital, som han hade år 1907. Det var 10,000 kronor: han skall alltså skatta för summa 10,000. Det motsvarar alldeles precis hvad han hade i inkomst det året.

Så ställer det sig för den, som har ett kapital och därför köper en fastighet. Låt oss nu vända om exemplet och tänka oss, att han år 1907 äger en stadsfastighet taxerad till 200,000 kronor, som han säljer med tillträde den 1 januari 1908. Han har under det föregående året haft att utgifva i in-teckningsräntor 8,000 kronor, men dessutom har han haft ett kapital, som gifvit honom samma belopp eller 8,000 i ränta. Enligt nu gällande bevillningsförordning skall han ej erlägga fastighetsbevil-lning utan i stället skatta för den inkomst, som kan *beräknas* uppstå genom det på grund af fastighetens försäljning frigjorda kapitalet. Detta kan antagas blifva 10,000 kronor. Men hur skall det bli enligt det nu föreliggande kungl. förslaget? Han har sålt sin fastighet till en person, som tillträder densamma den 1 januari 1908. För honom själf skall sålunda icke uppföras någon fastighetsbevil-lning, men han skall skatta för den inkomst af kapital, han hade föregående år. Det var 8,000 kronor. Därifrån äger han dock enligt § 10 göra afdrag för de ränteutgifter, han hade förra året eller 8,000 kronor. 8,000 från 8,000 gör noll. Han skall ej skatta för någonting, och dock har denne man föregående år ju faktiskt haft en inkomst af minst 8,000 kronor. Det följande året förlorar han alltså sin politiska och kommunala rösträtt för att efter ett år få den tillbaka.

Enligt utskottets förslag ställer det sig på följande mera rättvisa sätt. Han skall först och främst skatta för den fastighet, som han hade den 1 januari 1907. 5 procent på 200,000: det gör 10,000. Han skall vidare skatta för inkomst af kapital: 8,000. Summa 18,000. Men från de 8,000 kronors inkomst af kapital får han afdraga den ränteutgift, som han under föregående år haft och som var 8,000 kronor. Det blir alltså 10,000 kronor, för hvilka han skall erlägga bevil-lning enligt utskottets förslag.

Med detta lilla exempel har jag sökt visa, till hvilka orimliga konsekvenser Kungl. Maj:ts förslag leder, under det att utskottet förslag söker att på ett mera rättvist sätt afväga saken.

Jag yrkar, herr talman, bifall till utskottets förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad samt herr tal-mannen framställt propositioner å de därunder gjorda yrkandena, blef utskottets förslag af kammaren godkändt.

3—6 §§; *öfverskriften till* 1—6 §§; 7—9 §§; *öfverskriften till* 7—9 §§; samt 10 § 1 mom.

Godkändes.

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Förelag till
ny bevillnings-
förfordning
m. m.
(Forts.)

Härefter föredrogs 10 § 2 mom.; och yttrade därvid.

Herr Sundström: Herr talman! Jag skall be att med anslutning till hvad herrar Bromée och Enander förut yttrat och med direkt hänsyftning på det föredragna momentet få fästa mig vid en mindre detalj i fråga om skogsbeskattningen. Vid sidan af skatte-lagstiftningen och oftast gentemot taxerings- och pröfningsnämndernas beslut har genom upprepade utslag fastställts, att vissa inkomster, till belopp oftast uppgående till flere hundratusentals kronor, skulle vara fria från beskattning. Jag menar de s. k. stubbörena eller värdet af produkter, hämtade från sågverksbolagens egna eller arrenderade skogar. Det vill synas, som om vissa af dessa utslag först hafva tillkommit på yrkande af vederbörande bolag, hvilkas yrkande af pröfningsnämnderna nästan alltid bemötts med afslag, emedan, som det heter i utslagen, i § 10 mom. 4 a) af bevillnings-förordningen finnes bestämdt, hvilka afdrag som få göras vid beräkningen af inkomsten, och att afdrag därutöfver ej hafva lagligt stöd. Den fria tolkning af gällande förordning, som den högre instansen använt i dessa mål, har emellertid haft till följd, att en mycket godtycklig taxering af sågverksbolags inkomster förekommit. Af det 30-tal utslag i dylika mål, som finnes för tiden 1884—98, må några exempel meddelas till belysning af hvad jag sagt. Ett bolag yrkade år 1884 skattefrihet för 301,000 kronor i stubbören, hvilket afslogs af pröfningsnämnden, men beviljades både af kammarrätten och Kungl. Maj:t. Ett annat bolag yrkade 1885 skattefrihet för 895,336 kronor. Pröfningsnämnden afslog, men kammarrätten villfor bolagets begäran, hvaremot Kungl. Maj:t nedsatte det skattefria beloppet till 447,668 kronor. År 1889 yrkade ett bolag skattefrihet för 504,744 kronor. Det afslogs af pröfningsnämnden, och kammarrätten beviljade skattefrihet för 381,667 kronor, hvaremot Kungl. Maj:t beviljade nedsättning till endast 61,454 kronor. Ett fjärde exempel: år 1892 begärde ett bolag skattefrihet för 351,583 kronor, men denna gång fick pröfningsnämnden både kammarrätten och Kungl. Maj:t på sin sida, och bolagets begäran blef alltså helt afslagen. Detta bolags räkenskaper visade nämligen en vinst å dess skogsfastighet — uppkommen genom ifrågavarande afskrifning — på 351,583 kronor, men bolagets sågverksrörelse, som fått mottaga detta timmer till förädling, visade en förlust på 148,809 kronor. Vinsten på skogsfastigheterna, nämligen de 351,583 kronorna, vore, sade bolaget, enligt gällande praxis skattefri. Sågverksrörelsen hade lämnat förlust på 148,809 kronor, och bolaget borde sålunda vara fritt från all inkomstbeskattning, såsom det sade. Detta exempel är icke enastående.

Af de anförda exemplen framgår, att de högre taxeringsmyndigheterna hafva som regel fastslagit, att den summa, bolaget i sina räkenskaper uppfört såsom stubbören, godkännes — siffran må vara tilltagen huru som helst. Den ena gången upptager bolaget den till 1 krona för stock, den andra gången till 14 öre, och i båda fallen godkännes det begärda afdraget. Sedan bolagen kommit under fund med detta, var det ju lätt att inrätta sig därefter. Detta godtycke

har fått hafva fritt spelrum, och man har därigenom erhållit ett slags regulator vid bestämmandet af sin vinst eller förlust under året. Exempel finnas också därpå, att bolaget fått göra dylika afskrifningar på sin skogsfastighet, uppgående för ett år ända till en tredjedel af hela fastighetstaxeringsvärdet. Så fortsätter bolaget år efter år att göra dylika afskrifningar trots det, att dessa afskrifningar sammanlagdt kanske långt öfverstiga hela fastighetstaxeringsvärdet.

Vidare: ett bolag har af en hemmansägare köpt en afverkningsrätt på viss tid å hans skog till utdrifning och gör därpå en förtjänst af 20,000 kronor. Bolaget skall icke för denna vinst taxeras enligt ett helt nyligen utfärdadt utslag, därför att bolaget, som det heter, har detta timmer från arrenderade skogar. Därför således, att bolaget kunnat förmå hemmansägaren att sälja sin skog för underpris, skall bolaget premieras med skattefrihet för den vinst, det sålunda lyckats göra. Icke plägar man göra så i andra affärer. Om en kreaturs- eller spannmålshandlare köper produkter af landtmannen och sedan säljer dessa produkter med vinst, nog får den affärsman skatta för sin vinst.

Det är betydande belopp, som sålunda år efter år på detta sätt undandragas beskattning. Jag vill med dessa ord icke säga, att hela systemet är fullkomligt oriktigt, men hvad jag velat påpeka är, att det härvidlag råder en godtycklig värdesättning af hvad som skall frändragas beskattning eller ej. Likaledes borde naturligtvis genom bestämmelser regleras, att dylika stubböresafdrag icke finge göras i det oändliga. Jag har velat anföra detta för att fästa vederbörandes uppmärksamhet på denna sak, då det gäller att i en framtid reglera och lagstifta om skogsbeskattningen. För öfrigt har jag intet yrkande att göra.

Vidare anfördes ej. Momentet godkändes.

11 § 1 mom.

Godkändes.

Utskottet hade i likhet med Kungl. Maj:t föreslagit, att *11 § 2 mom.* skulle lyda sålunda:

2 mom. Från utgörande af inkomstbevilning *frikallas:*

a) staten;

b) kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk och fattigvårdsinrättningar jämte andra fromma stiftelser: för all annan inkomst än den i 8 § 2 mom. b) nämnda;

landsting, hushållningssällskap, städer och andra menigheter: för sådan inkomst, som icke härflutit af rörelse eller yrke;

allmänna hypoteksbanken, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer och hypoteksföreningar;

järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare; samt

*Förslag till
ny bevilnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Förslag till
ny bevillnings-
förfordning
m. m.
(Forts.)

sparbanker, som afses i lagen af den 29 juli 1892, äfvensom sådana ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som afse att bereda vinst endast åt insättare;

c) medlem af konungaätten: för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital;

d) olönad svensk konsul: för annan inkomst än den, han häri-
från åtnjutit;

e) främmande makters härvarande beskickningar och konsulat tillhörande personer jämte deras betjäning:

om de icke äro svenska medborgare: för all annan inkomst än den, som utgjorts af från Sverige uppuren allmän eller enskild pension eller erhållits genom här idkad rörelse;

om de äro svenska medborgare: för den inkomst, de åtnjutit af sin tjänst hos den främmande makten;

f) utländig, som här vistas för att idka studier; samt

g) lappallmogen: för inkomst af rensköttsel.

Beträffande detta moment hade emellertid reservation afgifvits af:

herr *P. A. H. Cavalli*, som ansett, att momentet borde erhålla följande lydelse:

2 mom. Från utgörande af inkomstbevillning *frikallas:*

a) staten;

b) kyrkor, akademier och vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, stipendiefonder, pensionsanstalter, sjuk- och fattigvårdsinrättningar jämte andra fromma stiftelser: för all annan inkomst än den i 8 § 2 mom. b) nämnda;

landsting, hushållningssällskap, städer och andra menigheter: för sådan inkomst, som icke härflutit af rörelse eller yrke;

allmänna hypoteksbanken, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer och hypoteksföreningar;

järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare: samt

sparbanker, som afses i lagen af den 29 juli 1892, äfvensom sådana ränte- och kapitalförsäkringsanstalter, som afse att bereda vinst endast åt insättare;

c) medlem af konungaätten: för af staten anvisadt anslag samt för inkomst af kapital;

d) diplomatiska och konsulära tjänstemän: för en tredjedel af det i dessa tjänstemäns löneförmåner ingående ortstillägg;

e) olönad svensk konsul: för annan inkomst än den, han häri-
från åtnjutit;

f) främmande makters härvarande beskickningar och konsulat tillhörande personer jämte deras betjäning:

om de icke äro svenska medborgare: för all annan inkomst än den, som utgjorts af från Sverige uppuren allmän eller enskild pension eller erhållits genom här idkad rörelse;

om de äro svenska medborgare: för den inkomst, de åtnjutit af sin tjänst hos den främmande makten:

- g) utländing, som här vistas för att idka studier: samt
- h) lappallmogen: för inkomst af renskötsel: samt

Förslag till
ny beviljnings-
förordning
m. m.
Forts.

friherre N. A. A. Trolle, som instämt med herr Cavalli.

Sedan momentet föredragits, begärdes ordet af

Herr Ahlstrand: I fråga om de diplomatiska och konsulära tjänstemännens beskattning anser jag mig böra biträda herr Cavallis reservation. I sitt yttrande till statsrådsprotokollet 1906 anför hans excellens herr utrikesministern, att någon del af ortstillägget bör vara skattefritt. Efter det hans excellens har erinrat därom, att i ortstillägget böra inbegripas såväl tjänstgöringspenningar som ersättning för de högre lefnadskostnader, som betingas antingen af förhållandena å anställningsorten eller ock af tjänstemannens representativa ställning, yttrar hans excellens ordagrant följande:

»Det förefaller mig uppenbart obilligt att underkasta ifrågasvarande tjänstemän skattskyldighet för samtliga af dem uppburna löneförmaner. Deras statstjänst tvingar dem att vara bosatta å orter med dyrare lefnadsvillkor än hemlandets eller att hafva deras lefnadsordning inrättad på dyrare vis än eljest i allmänhet är fallet. Uppbärandet af de höga löneförmanerna är således endast i ringa mån att anse såsom en tjänstemannen personligen tillkommande fördel. Och obilligheten af en dylik skattskyldighet blir tydligen större, i den mån en progressiv beskattning tillämpas, hvilken kännbarare drabbar högre lefnadsinkomster.

Det skäl, som anförts mot afdrag för den del af ortstillägget, som anses motsvara de med tjänsten förenade representationskostnader, eller att skattefrihet i enahanda fall icke medgifves för andra statens ämbetsmän, torde för närvarande äga fog. Beträffande däremot den andel af samma ortstillägg, hvilken, på sätt såväl ministern för utrikes ärendena som ock diplomat- och konsulatkommittén uttryckligen framhållit, tillagts dessa ämbetsmän endast därför att de äro skyldige att vara bosatta å orter, där lefnadskostnaderna äro exceptionellt höga (såsom t. ex. i London, Petersburg, Berlin, Paris), synes rättvisan fordra, att skattefrihet medgifves.»

I detta uttalande instämmer jag till alla delar. Ortstillägget är ju tillagdt dessa tjänstemän endast därför att de äro skyldiga att vara bosatta på orter, där lefnadskostnaderna äro exceptionellt höga, t. ex. i London, Paris, Petersburg o. s. v. Konsulatkommittén har också varit af den meningen, att skattefrihet i detta fall bör beviljas. I Norge t. ex. åtnjutes skattefrihet af sådana tjänstemän icke allenast för hyresbidraget, utan äfven för hela ortstillägget. Jag anser sålunda att rättvisa och billighet fordra, att skattefrihet medgifves, hvarför jag tar mig friheten att yrka bifall till herr Cavallis reservation, som ock vunnit Första Kammarens godkännande.

Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

Häruti instämde herrar *Biesert* och *Centerwall*.

Herr Ericsson i Ofvanmyra: Herr talman! För min del kan jag icke godkänna de synpunkter, som den siste ärade talaren anförde. Hvart skall det taga vägen, om man börjar göra sådana undantag för våra ämbetsmän, de må befinna sig inom landet eller i utlandet? Är det så, att de ha för liten aflöning, så att de icke kunna betala sina skatter, då är den rätta utvägen den, att man höjer deras aflöning, men icke skall man gå den af den siste talaren förordade vägen att göra dem skattefria eller lindra deras skatter. Jag tror sålunda, att kammaren i detta fall gör klokast i att bifalla utskottets förslag, hvilket är detsamma som Kungl. Maj:ts. Jag yrkar således bifall till utskottets förslag.

Efter härmed slutad öfverläggning gaf herr talmannen i enlighet med de därunder gjorda yrkandena proposition dels på godkännande af den utaf utskottet föreslagna lydelsen af ifrågavarande moment, dels ock på godkännande af det förslag till momentets lydelse, som framstälts i den af herr Cavalli afgifna reservationen; och förklarade herr talmannen sig anse den förra propositionen hafva flertalets mening för sig. Herr Ahlstrand begärde emellertid votering; och blef i följd häraf nu uppsatt, justerad och godkänd denna voteringsproposition.

Den, som vill, att kammaren godkänner bevillningsutskottets förslag till 11 § 2 mom. bevillningsförordningen, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har kammaren godkänt det förslag till lydelse af nämnda moment, som framstälts i den af herr Cavalli afgifna reservationen.

Omröstningen utföll med 175 ja mot 29 nej, hvadan kammaren godkänt utskottets förslag.

För 12 § var af Kungl. Maj:t och utskottet föreslagen denna lydelse:

Skattskyldig taxeras för inkomst af kapital och arbete:

a) patronus ecclesiae: för inkomst af tionde eller ersättning därför: där inkomsten utgått;

b) den, som drifver bankrörelse: för inkomst däraf: där rörelsen genom hufvud-, afdelnings- eller kommissionskontor utöfvats;

den, som idkar järnvägsdrift: för inkomst däraf: där kontor och stationer varit belägna;

den, som idkar kanaldrift: för inkomst däraf: där kontor funnits samt å hvarje ort, som af kanalanläggningen berörts;

den, som med hjälp af ledning tillhandahåller vatten eller elektrisk energi: för inkomst däraf: där vattenverk eller kraftstation varit förlagda, där kontor funnits samt där vatten eller elektrisk energi förbrukats:

c) bolag: för inkomst af annan rörelse än sådan, hvarom i b) stadgas: å den eller de orter, där bolagets rörelse eller någon hufvudsaklig gren däraf på mera själfständigt sätt eller i afsevärd omfattning drifvits; men i fall sådana bestämda orter icke förefunnits, äfvensom för inkomst af kapital: där bolaget har sin styrelse;

d) handlande, fabriksägare samt annan yrkes- och näringsidkare: för inkomst af rörelsen eller yrket: å den eller de orter, där rörelse eller yrke eller någon hufvudsaklig gren däraf på mera själfständigt sätt eller i afsevärd omfattning idkats; dock skola handlande i de städer, hvilka innefatta flera församlingar, för den handelsrörelse de därstädes idkat, äfvensom de skattskyldige, hvilkas rörelse eller yrke utöfvats på flera orter, men endast kortare tid på hvarje ort, taxeras inom den församling, där de äro mantalsskrifna:

e) ägare af fartyg, hvaruti flera hafva del: för inkomst af fartyget: där hufvud- eller korrespondentredaren är mantalsskrifven: eller om sådan ej finnes: där fartyget har sin hemort;

f) de under konsistoriernas vård eller annan offentlig förvaltning ställda kassor: för den i 8 § 2 mom. b) omförmälda inkomst vid lediga ecklesiastika sysslor: i den ort, där densamma eljest bort beskattas;

g) utrikes boende, här i riket icke mantalsskrifven löntagare: för lön från svenska statsverket: i Stockholms stad och S:t Nikolai församling: samt

h) utrikes boende pensionstagare: för pension från svenska statsverket eller allmän inrättning: där pensionen utbetalats.

För annan inkomst än den här ofvan i denna § omförmälda taxeras skattskyldig: där han är mantalsskrifven; eller om han icke är inom riket mantalsskrifven: där han inom riket hufvudsakligen vistas: eller då sådan ort ej finnes: där inkomsten hufvudsakligen åtnjutits.

Affiden persons inkomst af sådan beskaffenhet, som i nästföregående stycke afses, taxeras: där den affidne senast varit mantalsskrifven; eller om han icke varit inom riket mantalsskrifven: där han inom riket hufvudsakligen vistats; eller då sådan ort ej finnes: där inkomsten hufvudsakligen åtnjutits.

I fråga om beskattningsort för inkomst af järnvägsdrift och kanaldrift hade emellertid reservation afgifvits af:

herrar *J. P. Wester, F. E. K. Åkerberg, Jansson* i Krakerud. *Berg* i Göteborg och *Gustafsson* i Sjögesta, hvilka hemställde, att paragrafen måtte lyda sålunda:

Skattskyldig taxeras för inkomst af kapital och arbete:

Andra Kammarens Prot. 1907. N:o 34.

Förslag till
ny bevilnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

- a) patronus — — — — — utgått;
 b) den, som drifver bankrörelse: — — — — —
 kommissionskontor utöfvats;
 den, som idkar järnvägsdrift: för inkomst däraf: där bolaget
 haft hufvudkontor och stationer;
 den, som idkar kanaldrift: för inkomst däraf: där kontor funnits,
 samt å hvarje ort, som af kanalanläggningen berörts;
 den, som — — — — — förbrukats;
 c) — — — — —
 d) — — — — —
 e) — — — — —
 f) — — — — —
 g) — — — — —
 h) — — — — —
 För annan — — — — — åtnjutits.
 Afviden — — — — — åtnjutits;
 samt herr *Karlsson* i Göteborg.

Mom. a) och stadgandet i mom. b) om beskattningsort för inkomst af bankrörelse.

Godkändes.

Efter föredragning härpå af stadgandet om beskattningsort för inkomst af järnvägsdrift begärdes ordet af

Herr Berg i Göteborg: Herr talman, mina herrar! Det har under långliga tider varit ett önskemål för järnvägsbolagen och, såsom jag tror, äfven för de olika taxeringsmyndigheterna att få säkra föreskrifter om, huru man skall gå till väga vid uppgifterna till beskattning för järnvägsdrift. Denna fråga har redan förut varit behandlad i Riksdagen, som år 1904 i skrifvelse anhöll att Kungl. Maj:t täcktes låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till införande i bevilningsförordningen af närmare bestämmelser rörande beskattningen af såväl järnvägs- som kanaldrift. Nu har regeringen framkommit med förslag till sådana bestämmelser. Dessa äro intagna i lagförslagets § 12 mom. b, där det heter, att den, som idkar järnvägsdrift, taxeras för inkomst däraf, där kontor och stationer varit belägna. Närmare föreskrifter om huru man härvid skall tillvägagå återfinnas i instruktionen för taxeringsmyndigheterna § 3. Det är ju tydligt, att, då det är fråga om en dylik taxering, man måste tillse att denna blir så enkel som möjligt och framför allt fullt klar. Utskottet har godtagit Kungl. Maj:ts förslag ifråga om § 12 mom. b, men i instruktionen för taxeringsmyndigheterna är ordet »kontor» ändradt till »förvaltningskontor». Reser- vanterna ha ansett, att detta tal om kontor och äfven det af utskottet föreslagna uttrycket »förvaltningskontor» är mycket obestämdt och otydligt.

Vid beskattningen utaf järnvägsdrift skulle enligt instruktionen först ett belopp afsättas för den plats, där järnvägen haft, såsom utskottet säger, »förvaltningskontor» eller, såsom Kungl. Maj:t har det, »kontor», och denna procent är af utskottet och Kungl. Maj:t föreslagen till 10 procent. Då det i synnerhet för mycket stora stationer leder till orimliga resultat att lägga 10 procent af den taxerade inkomsten på en sådan plats, där hufvudkontoret finnes, ha vi reservanter i likhet med de sakkunnige i detta ärende bestämt oss för 5 procent.

Vidare skall ett s. k. trafikvärde fastställas för hvar och en af järnvägens stationer. Enligt Kungl. Maj:ts förslag utgör detta trafikvärde halfva summan af inkomsten af anländ och afsänd gods- trafik plus inkomsten af personbiljetter! Häremot har jag opponerat inom utskottet, men ej vågat föreslå ändring, ehuru jag har mig bekant, att flera järnvägar halfvera äfven inkomstsumman för personbiljetter och anse detta vara fullkomligt riktigt. Hvarje station blir sålunda tilldelad sin procent af järnvägens inkomster. Kungl. Maj:t har nu ansett det vara med rättvisa och billighet öfverensstämmande, att de stationer, från hvilka ledningen af järnvägsdriften sker, tilldelas en särskild andel af inkomsten, och på denna grund föreslagit omnämnda 10 procent. Hvilket procenttal man än tager, blir detta gifvetvis godtyckligt; och jag tror icke, att fullgiltiga skäl kunna anföras vare sig för den ena eller andra siffran. Reservanterna ha, som sagdt, ansett, att 10 procent är för mycket, och att en särskild procent endast bör tilldelas hufvudkontoret. Häremot har invändts, att det skulle vara svårt att bestämma, hvad som menas med ett hufvudkontor. Jag tror emellertid, att denna anmärkning med lika stort fog kan göras mot de af Kungl. Maj:t och utskottet använda uttrycken kontor och förvaltningskontor. Vid frågans behandling i dag i Första Kammaren har det talats om den stora rättvisa, som skulle ligga däri, att 10 procent tilldelades plats med kontor, hvarifrån järnväg ledes. Jag kan emellertid icke finna detta vara rättvist, utan tror tvärtom, att det skulle ligga en viss orättvisa i, att ett så stort belopp tilldelades en plats, som naturligtvis redan förut, blott och bart därigenom att hufvudkontoret där är förlagdt, har en ofantlig fördel.

Vidare förekommer i förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna den föreskriften, att om det finnes flera förvaltningskontor vid en bana, så skall det belopp, som skall tilläggas dessa kontor, fördelas dem emellan efter den grund taxeringsmännen finna skälig. Detta uttryck »*efter hvad som pröfvas skäligt*» ha reservanterna äfven funnit mycket obestämdt och stridande mot den af departementschefen såsom önskvärd framhållna principen, att fördelningsgrunden bör bli lagfäst och fullt klar.

I fråga om kanaldrift skulle enligt reservanternas mening samma bestämmelser blifva gällande som om järnvägsdrift. Då emellertid en särskild underafdelning af förevarande moment gäller kanaldrift, kommer jag att vid behandlingen häraf framställa särskildt yrkande.

På grund af hvad jag sålunda anført, ber jag, herr talman, att

Förslag till
ny bevilnings-
fördelning
m. m.
(Forts.)

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts)*

fa yrka bifall till den lydelse af § 12 mom. b), afdelningen rörande järnvägsdrift, som reservanterna föreslagit, nämligen »den som idkar järnvägsdrift: för inkomst däraf: där bolaget haft hufvudkontor och stationer».

Herr Bergström: Herr talman! Den föregående ärade talaren har icke bestridt riktigheten af, att en del af inkomsten å järnvägsdrift påføres den högsta arbets- och affärsledningen d. v. s. enligt hans förslag hufvudkontoren. Men, mina herrar, tänka vi oss en större enskild järnväg, finnes det kanske redan nu exempel på, att vid sidan af det egentliga hufvudkontoret äfven ett annat kontor, ett förvaltningskontor, såsom utskottet uttrycker sig, omhänderhafver en viktig del af ledningen af järnvägsföretaget. Herrarna hafva i dagarna af tidningarna erfarit, att Gäfle—Dala järnväg blifvit försäld och att en närmare samverkan mellan denna järnväg och bergslagernas järnväg ställts i utsikt. Om nu denna närmare samverkan förvandlas till en fullständig sammanslutning, huru, tro herrarna, kommer det då att gå? Jo, sannolikt så, att jämte det stora hufvudkontoret i Göteborg ett hufvudkontor af andra ordningen — om jag så får uttrycka mig — förlagdt till Gäfle eller Falun, fortfarande kommer att utöfva den väsentliga ledningen af driften å den järnvägslinje, som nu heter Gäfle—Dala järnväg.

Skulle herrarne då anse det oriktigt och orimligt — när man nämligen gillar den principen, att en viss procent af inkomsten skall särskildt påföras den högsta arbets- och affärsledningen — att hufvudkontoret i Göteborg och det tänkta kontoret i Gäfle få dela med hvarandra i beskattningshänseende? Enligt min mening vore det fullt riktigt och äfven antagligt, enligt hvad jag tror, för Riksdagen, därest den skulle hafva att bedöma ett sådant faktiskt förhållande. Vi kunna tänka tanken vidare, vi kunna tänka oss, att Stockholm—Västerås—Bergslagens järnvägsaktiebolag ginge in i denna sammanslutning. Då kunde det ju hända, att hufvudkontoret flyttades hit till Stockholm. I enlighet med reservanternas förslag skulle då denna procent, den må blifva större eller mindre, påföras Stockholm, medan den fortfarande stora affärsledningen och det betydande kontoret i Göteborg icke skulle få tillgodoräknas något. Det synes mig således, att man här kommer in på praktiska orimligheter, och därför har jag för min del anslutit mig till det förslag, som Kungl. Maj:t framställt och till hvilket utskottet slutit sig och jag kommer att yrka bifall.

Jag vill nu icke närmare ingå på de öfriga synpunkter, hvilka den föregående talaren framhöll, nämligen frågan om huru stor procenten skall vara, om den böra vara 5 eller 10 procent, liksom icke heller på frågan om fördelningssättet och fördelningsgrunden. Detta få vi tillfälle att yttra oss om, då vi komma till behandlingen af instruktionen för taxeringsmyndigheterna.

I fråga om den nu föredragna punkten, tillåter jag mig, herr talman, att yrka bifall till utskottets förslag.

Herr Berg i Göteborg: Den föregående ärade talaren yttrade sig om förvaltningskontor, som skulle blifva förlagda t. ex. till Göteborg och Gålle. Det är visserligen sant, att man kan tänka sig, att en bana, såsom verkligen är förhållandet med Bergslagsbanan, har t. ex. ett verkstadskamrerarekontor vid någon station eller att någon af direktörerna bor vid en mellanstation, således icke vid hufvudstationen, men jag kan icke föreställa mig, att detta förhållande bör vara bestämmande för beskattningen. Det är väl ändock så, att *ledningen* utgår från hvad vi reseranter tänkt oss såsom hufvudkontor och hufvudkontoret för Bergslagsbanan är obestriddligen i Göteborg, fastän, såsom sagdt, vid samma bana äfven finnes ett verkstadskamrerarekontor i Åmål.

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Då det är fråga om att premiera den ort, där den egentliga ledningen af en bana finnes, håller jag således före, att det icke kan blifva tal om mera än en station eller en ort, och det bör då vara den, där hufvudkontoret är beläget. Man kan ju invända, att det kan finnas en bana emellan t. ex. Göteborg och Falun, men att styrelsen i allt fall kan hafva sitt säte i Stockholm. Det är väl emellertid alldeles tydligt, att styrelsen gifver sina instruktioner åt verkställande direktören och dem, som hafva med banans drift att styra och ställa. Den station, där verkställande direktören bor, måste anses vara den plats, hvarifrån driften ledes, och således vara den ort, som bör tilldelas en sådan extra andel af det taxerade beloppet, såvidt ett sådant extra tillägg verkligen skall äga rum.

Häruti instämde herr *Hammarström*.

Herr Karlsson i Göteborg: Herr talman, mina herrar! En af fördelarna med de sakkunniges förslag är, att de ytterst komplicerade besvärsmålen rörande järnvägsbolags taxering icke vidare skulle behöfva ifrågakomma. Fördelningsgrunderna kommunerna emellan skulle nämligen finnas i själfva skatteförordningen angifna och således vara af Riksdagen godkända. Detta skulle äfven blifva förhållandet, om man följde hvad reseranterna föreslagit, ty det är just de sakkunniges förslag vi upptagit och gjort till vårt.

Om man åter ordnar det på sådant sätt, att allt efter taxeringsmyndigheternas skön en viss del af inkomsten skulle fördelas på olika kommuner, så återkommer man till samma godtycklighet, samma tvister och processer olika kommuner emellan, rörande taxeringen af ifrågavarande inkomster, som för närvarande äga rum. Det är ju, såsom herr Bergström, hvilken försvarade utskottets och därmed i hufvudsak Kungl. Maj:ts förslag, framhöll, här icke bestridt, att *någon del* af inkomsten bör påföras den plats, hvarifrån hufvudledningen drifves. Men nu har Kungl. Maj:t föreslagit, att man skulle betrakta äfven andra orter än den, där hufvudkontoret är beläget, såsom platser, hvarifrån ledningen drifves, och Kungl. Maj:t har föreslagit, att den ort, där kontor finnes, skulle erhålla en del af det belopp, som skulle afsättas för detta ändamål, hvilken del af Kungl. Maj:t och utskottet föreslagits till 10 procent. Emellertid

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

är det klart, att redan detta uttryck »kontor» kan i och för sig gifva anledning till misstolkning. Nu har utskottet sökt förbättra detta genom att ändra ordet kontor till »förvaltningskontor». Men alldeles säkert är, att äfven i detta afseende kan rätt stor ovisshet uppstå om hvad med förvaltningskontor menas. För att taga ett exempel kan man anföra förhållandet vid Bergslagsbanan. Denna järnväg har visserligen hufvudkontoret förlagdt i Göteborg, men den har järnvägsverkstäder i Åmål, och man torde således — åtminstone har inom utskottet den tanken gjort sig gällande — böra betrakta Åmålskontoret såsom ett »förvaltningskontor.» Det har äfven varit tal om, huruvida någon del af dessa 10 procent skulle tillgodoföras den plats, där trafikinspektören är boende, nämligen Filipstad, då man ju äfven om honom kan säga, att han i viss mån har ledningen om hand.

Jag tror således, att man genom en sådan bestämmelse får in i författningen ett moment, som kan gifva anledning till många tvistigheter och många hänvändelser både till kammarrätten och Kungl. Maj:t. Mig har det förefallit, att det vore önskvärdt att få en enkel och oförtydbar definition på denna författning, och det har synt mig, som om man bäst skulle träffa det genom att utslutande till hufvudkontoret lämna den andel, som skall afdragas, innan fördelningen emellan de olika stationerna äger rum. Men därvid hafva vi reservanter tänkt oss, att man borde gå tillbaka till hvad de sakkunniga föreslagit.

Det är visserligen sant, att frågan om, huruvida 10 eller 5 procent skola afsättas, icke innefattas i 12 § bevillningsförordningen, utan i instruktionen för taxeringsmyndigheterna, men jag har ansett mig böra omnämna det nu, på det att min ståndpunkt måtte blifva fullt klar. Kungl. Maj:t och utskottet ha föreslagit att 10 procent af vinsten skulle afsättas för att tillräknas kommuner, inom hvilka »kontor» eller »förvaltningskontor» äro belägna. Vi reservanter ha i likhet med de sakkunniga ansett 5 procent vara tillräckligt, särskildt som enligt vårt förslag dessa 5 procent endast skulle komma sådan kommun tillgodo, där *hufvudkontoret är beläget*.

Vinsten med de sakkunnigas och vårt förslag skulle blifva en enkelhet och lättfattlighet af författningen, som skulle åstadkomma, att man hädanefter icke behöfde besvara vare sig kammarrätten eller andra myndigheter med processer uti ifrågavarande afseende.

Jag anhåller således, herr talman, att få yrka bifall till reservationen i denna punkt.

I detta anförande instämde herrar *Persson i Tällberg, Gustafsson i Sjögesta, Janson i Bråten, Nilson i Örebro och Zetterstrand*.

Herr Jansson i Krakerud: Herr talman! Jag kan för min del icke inse, att något skäl förefinnes, hvarför de orter, där sådana kontor som de här ifrågavarande, vare sig förvaltningskontor eller hufvudkontor, blifvit förlagda, ha något som helst berättigadt kraf

att just på grund af denna omständighet få tillräkna sig en viss inkomst af den trafik, som vederbörande järnvägs- eller kanalbolag har. Jag tror, att vi kunna komma öfverens därom, att därest man finge en järnvägs, t. ex. Bergslagsbanans, hufvudkontor förlagdt i sin hemort, skulle denna naturligtvis redan på grund där af få en rätt betydlig inkomst, ty just emedan kontoret är stort, skulle många tjänstemän där vara sysselsatta, och dem finge ju orten beskatta. Men utom den fördel, som orten alltså hade af att ha kontoret inom sitt område, skulle den dessutom enligt hvad här föreslagits kunna göra anspråk på en viss procent af den inkomst, som järnvägsdriften gifver. Jag kan för min del icke finna något sådant vara rättvist, ehuru man väl praktiserat det i många år. Om t. ex. Bergslagsbanans hufvudkontor, som ju nu ligger i Göteborg, förlades till Molkoms järnvägsstation, är jag alldeles förvissad om, att denna kommun skulle känna sig mycket tacksam därför, äfven om den icke mer än andra orter kunde påräkna vinst af själfva järnvägsdriften. Det är af detta skäl, som jag för min del har varit med om reservationen. Enligt denna skulle en ort, där ett dylikt kontor är beläget, först få beskatta järnvägen med 5 procent af driftöfverskottet och sedan dessutom få samma inkomst af järnvägsdriften som öfriga orter, där något kontor icke finnes förlagdt, och detta måtte väl räcka till.

Jag kan således icke finna, att man begår någon orättvisa genom att bifalla reservationen, och med anledning där af tager jag mig friheten att yrka bifall till densamma.

Herr Bergström: Herr talman! Den siste ärade talaren meddelade kammaren, att ifall t. ex. Bergslagsbanans hufvudkontor förlades till Molkom, ansåg han, att denna ort skulle vara benägen att helt och hållet afstå från den där särskilda procenten, som sådana orter, där hufvudkontor vore förlagda, skulle få rätt att tillgodoräkna sig. Ja, ställer man sig på den ståndpunkten, då förstår jag icke, hur man kan komma till att yrka bifall till reservationen. Den ärade talaren skulle då naturligtvis ha yrkat, att icke heller i detta särskilda fall Göteborg, där hufvudkontoret för närvarande är beläget, skulle tilldelas någon särskild procent. Detta är ju den rena och klara konsekvensen. Men mina herrar, här är icke fråga om att, såsom den förste ärade talaren i sitt andra anförande uttryckte sig, särskildt premiera vissa orter. Detta är väl icke den bestämmande synpunkten, när man går att göra en dylik fördelning af en järnvägs inkomster, utan synpunkten är ju den, att någon procent — jag ger mig nu icke in på frågan om, hur stor den skall vara — bör tillräknas den högsta arbets- och affärsledningen.

Om man ställer sig på den ståndpunkt, som herr Jansson i Krakerud här intog, då vill man bringa ned denna procent till noll, d. v. s. man vill icke tillräkna den högsta arbets- och affärsledningen för ett järnvägsföretag någon del af förtjänsten, utan hela förtjänsten vill man fördela lika på de olika kommuner, där stationer befinna

*Förelag till
ny bevillnings-
fördelning
m. m.
(Forts.)*

Förslag till
bevillnings-
förordning
n. n.
(Forts.)

sig. Jag undrar, huruvida man icke här är inne på något, som man kanske icke är beredd att fullt taga konsekvensen af. Förtjänsten på ett järnvägsföretag består väl icke endast i den rena trafikinkomsten, den som möjligen kan summeras upp vid stationerna, utan till en betydande del är väl förtjänsten beroende af, huru det ställer sig på utgiftssidan, huru dyra inköpen för järnvägens räkning äro, såsom kolinköp etc. Med hänsyn därtill bör man väl fasthålla vid, att åtminstone något skall tillräknas den högsta affärsledningen. Detta om den saken.

Hvad beträffar själfva den fråga, som här föreligger, nämligen huruvida man icke skall kunna fördela denna särskilda procent af driftöfverskottet på flere hufvudkontor, därest man har en järnväg af sådan utsträckning, att det faktiskt finnes flere dylika kontor, om ock af något olika ordning, har man här framhållit, att detta skulle komma att leda till ofantligt mycket besvär och krångel. För det första tror jag för min del, att så icke skulle inträffa i särdeles många fall, och för det andra lär väl ganska snart en bestämd princip härvidlag komma att arbeta sig fram, så fort besvärsmål ha kommit in. För öfrigt, därest det skulle visa sig stora svårigheter i detta hänseende, skulle vi nog, tror jag, vid en kommande riksdag klarera den saken. Den princip, som det nu för tillfället gäller, är, huruvida man skall lägga vinsten på ett enda kontor, det s. k. hufvudkontoret, eller huruvida man skall taga hänsyn till äfven öfriga kontor, som kanske kunna till fullo jämsställas med hufvudkontoret. Jag har varit af den uppfattningen, att detta senare är att föredraga, och vidblifver därför mitt yrkande på bifall till utskottets hemställan i denna punkt.

Herr *Jeansson* i Kalmar instämde häruti.

Herr *Jansson* i Krakerud: Herr talman! Den siste ärade talaren nämnde, att om jag vore konsekvent, skulle jag icke vara med om någon sådan fördelning alls, hvarom här är fråga. Ja, naturligtvis borde jag icke det vara, men jag anser det vara omöjligt att få igenom ett yrkande i sådan riktning. Det vore ju fullkomligt rättvist, om det blefve så, men man får icke rättvisa fullkomligt här i världen på en gång, utan den får man taga så småningom.

Vidare nämnde samme ärade talare, att man borde sätta värde på själfva ledningen af järnvägsföretagen. Ja, helt visst är denna ledning af en stor betydelse, men hvad ha de olika orterna. där kontoren äro förlagda, att skaffa därmed? Icke gör Göteborgs stad någon uppoffring, därför att Bergslagsbanan har sitt kontor där och hela järnvägsdriften ledes därifrån. Jag vet icke, hvarför en stad eller en annan ort skall ha särskild ersättning just därför, att ett dylikt kontor där är förlagdt, då den icke gjort någon uppoffring därför. Samhället i fråga har enligt mitt förmenande den stora fördelen af att ha ett hufvudkontor sådant som det nu ifrågavarande inom sitt område, att därigenom tillföras samhället många skatteobjekt, som det eljest icke skulle ha. Ledningen af ett järnvägs-

företag utgår ju icke från en stad eller en annan kommun, där ett kontor är beläget, utan från själfva järnvägskontoret, och man skall väl därför icke ha rättighet att beskatta järnvägsdriften inom just den ort, hvarinom detta kontor är beläget.

*Förslag till
ny bevilnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Herr Ericsson i Ofvanmyra: Jag vill blott tillkännagifva, att jag varit förhindrad att inom utskottet deltaga i behandlingen af denna fråga, men hade jag haft tillfälle därtill, skulle jag obetingadt ha ställt mig på reservanternas sida.

Herr Bergström framhöll, hurusom det låge stor vikt på själfva ledningen af ett järnvägsföretag och att det för den skull vore rättvist att fördela beskattningen på sätt utskottet föreslår, men jag anser likväl, att om man tager reservationen, borde man kunna vara belåten afven å de orter där dylika kontor äro förlagda. Reservanternas förslag är klart och tydligt. Det delar inkomsten mellan de orter där »hufvudkontor och stationer» äro belägna, i stället för att utskottet föreslår »kontor och stationer». Genom att antaga utskottets förslag skulle säkerligen följden blifva den, att taxeringsmyndigheterna på olika orter komme att tvista om hvilka kontor det vore fråga om och hur många procent det skulle tillkomma hvarje. I skattetekniskt hänseende är således reservationen betydligt att föredraga framför utskottets förslag. Visserligen skulle man, enligt reservanternas förslag, där hufvudkontoret är beläget få taxera endast efter 5 procent af bolagets inkomst, men man sluppe enligt detta förslag att dela med andra. Därjämte bör man komma ihåg, att där dylika kontor äro belägna, har man den förmånen att få beskatta de där anställda tjänstemännen, och detta innebär alltid ett plus för orten i fråga.

Jag ber att få yrka bifall till reservanternas förslag.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats afslutad, framställde herr talmannen i öfverensstämmelse med de därunder gjorda yrkandena proposition dels på godkännande af utskottets förslag i förevarande paragraf angående beskattningsort för inkomst af järnvägsdrift, dels ock på godkännande af det förslag i nämnda afseende, som framstälts i den af herr Wester m. fl. angifna reservationen; och fann herr talmannen förstnämnda yrkande vara med öfvervägande ja godkändt. Som votering likväl begärdes, blef nu uppsatt, justerad och anslagen följande omröstningsproposition:

Den, som vill, att kammaren godkänner bevilningsutskottets förslag i 12 § bevilningsförordningen angående beskattningsort för inkomst af järnvägsdrift,

röstar Ja;

Den, det ej vill,

röstar Nej;

*Förslag till
ny beviljnings-
förordning
m. m.
(Forts.)*

Vinner Nej, har kammaren godkänt det förslag i nämnda afseende, som framställts i den af herr Wester m. fl. afgifna reservationen.

Voteringen utvisade 91 ja. men 105 nej; och hade kammaren alltså godkänt det förslag, som framställts i den af herr Wester m. fl. afgifna reservationen.

Härefter föredrogs *stadgandet om beskattningsort för inkomst af kanaldrift*; och yttrade därvid

Herr Berg i Göteborg: På grund af den utgång, denna votering fått, skall jag be att få yrka, att nu ifrågavarande punkt måtte få följande lydelse: »den, som idkar kanaldrift: för inkomst däraf: vid hufvudkontoret samt å hvarje ort, som af kanalanläggningen berörts». Detta är den lydelse, som finnes upptagen å en här i dag utdelad promemoria.

Vidare anfördes ej. Efter af herr talmannen gifna propositioner i ämnet godkände kammaren det förslag, som under öfverläggningen framställts af herr Berg i Göteborg.

Stadgandet om beskattningsort för inkomst af vattenledning och elektrisk ledning; återstående delar af 12 §; öfverskriften till 12 §; 13—27 §§; öfverskriften till 13—27 §§; 28—63 §§; öfverskriften till 28—63 §§; 64—71 §§; öfverskriften till 64—71 §§; slutstadgandet och rubriken.

Godkändes.

*Förslaget till instruktion för taxeringsmyndigheterna.
1 och 2 §§ samt öfverskriften till 1 och 2 §§.*

Godkändes.

För 3 § hade utskottet föreslagit följande lydelse:

Med afseende å hvad i 12 § b) af förordningen angående beviljning af fast egendom samt af inkomst stadgas angående ort, där inkomst af bankrörelse skall beskattas, iakttages, att, då rörelsen drifvits vid flera kontor, alla omkostnader och förluster under räkenskapsåret af sådan beskaffenhet, att vid beskattning afdrag därför äger rum. påföras rörelsen i dess helhet, hvarefter beräkningen af den del af beskattningsbara inkomsten, som belöper å hvarje särskildt kontor, sker på följande sätt. De belopp, som enligt kontorets månadsrapporter vid hvarje månads slut balanserats å kontorets in- och utlåningsräkningar, sammanläggas och summan delas med månadernas antal, hvarefter den sålunda erhållna kvoten anses utvisa medelbeloppet af kontorets in- och utlåning för året. Efter det förhållande,

hvari denna in- och utlåning står till den på enahanda sätt bestämda, sammanlagda in- och utlåningssumman för alla kontoren, uträknas den del af beskattningsbara inkomsten, som bör taxeras i den ort, där kontoret är beläget. Utelöpande postremissväxlar och egna bankseedlar inräknas icke i in- och utlåningsrörelsen.

Vidkommande *järnvägsbolag* inkomst af järnvägsdrift iakttages först, att därunder ej inräknas bolagets inkomst af sådan rörelse, som icke direkt sammanhör med själfva järnvägsdriften, t. ex. rederirörelse, ej heller sådan inkomst, hvilken är genom fastighetsbevilning beskattad, såsom arrenden, hyror och dylikt.

Inkomsten af *järnvägsdriften* fördelas till beskattning på följande sätt.

Tio procent af inkomsten taxeras i den eller de orter, där järnvägen nästföregående år haft förvaltningskontor, och fördelas detta belopp, där orterna äro flera, dem emellan efter den grund, taxeringsmännen finna skälig. Återstoden fördelas mellan järnvägens stationer efter deras trafikvärde. En stations trafikvärde skall beräknas lika med halfva summan af järnvägens bruttoinkomst af stationens afsända och anlända godstrafik (ilgods, stycke gods och vagnslastgods), ökad med järnvägens bruttoinkomst af vid stationen försålda personbiljetter. Gods, som i samtrafik eller i transitotrafik inkommit från främmande bana, räknas såsom afsändt från öfvergångsstationen; likaså räknas till annan bana utgående gods såsom anländt till öfvergångsstationen. Såsom järnvägens station räknas härvid äfven af densamma använd. annan järnväg tillhörig station. Den del af järnvägens beskattningsbara inkomst af järnvägsdriften, som enligt denna beräkning belöper på en station, taxeras i den kommun, där stationen är belägen. Tillhör stationsområdet flera kommuner, fördelas den beskattningsbara inkomsten af stationen till taxering mellan dessa kommuner efter hvad som pröfvas skäligt.

Har järnvägsbolag för egen räkning trafikerat främmande bana, skall för taxeringen resultatet af rörelsen å hvardera banan för sig fastställas. För detta ändamål beräknas först bolagets behållna inkomst af rörelsen i sin helhet, med tillägg af skatter och öfriga utgiftsposter, för hvilka afdrag författingsenligt icke äger rum, men dock utan afdrag vare sig för ränta å gäld eller för ersättning, som bolaget i någon form haft att utbetala för nyttjande af den främmande järnvägen. Det på detta sätt bestämda totala driftöfverskottet fördelas därefter mellan de trafikerade banorna efter det sammanlagda trafikvärdet af hvardera banans stationer: stationernas trafikvärden beräknas därvid, såsom om banorna utgjorde en enda järnväg, dock att för station, som tillhört båda banorna, stationens uträknade trafikvärde uppdelas i två trafikvärden, allt efter som stationens trafik hänfört sig till den ena eller den andra banan. Från den del af driftöfverskottet, som enligt denna beräkningsgrund kommer på den främmande järnvägen, afdrages den ersättning, bolaget haft att utbetala för nyttjandet af den främmande järnvägen, jämte ränta, som kan anses belasta driften å densamma: återstoden, som utgör det trafikerande bolagets beskattningsbara

*Förslag till
ny bevilnings-
författning
m. m.
(Forts)*

Förslag till
ny beviljnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

inkomst af den främmande banan, skall, sedan tio procent tillgodoräknats den eller de orter, där bolaget haft kontor, fördelas till beskattning mellan den främmande banans stationer i förhållande till deras förut bestämda trafikvärde. Från den del af driftöfver-skottet, som faller på bolagets egen järnväg, göres afdrag för ränta a gäld, som belastar denna järnväg, hvarefter återstoden, sedan jämväl däraf tio procent tillgodoförts den eller de orter, där bolaget haft kontor, fördelas till beskattning mellan samma järnvägs stationer efter deras trafikvärde. Den beskattningsbara inkomst, ägaren af den främmande järnvägen har af densamma, skall likaledes, sedan tio procent af inkomsten tillgodoräknats den ort, där ägaren haft kontor för järnvägen, fördelas mellan stationerna å denna järnväg efter deras trafikvärden.

På liknande sätt förfares, om järnvägsbolaget trafikerat flera främmande banor.

I fråga om *kanalbolag* iakttages, att af den beskattningsbara inkomsten af kanaldriften, hvori icke inberäknas inkomst af fastighet, för hvilken bolaget erlagt fastighetsbeviljning, ej heller inkomst af rörelse, som icke direkt sammanhör med kanalrörelsen, såsom t. ex. rederirörelse, tjugu procent tillräknas den eller de kommuner, där bolaget nästföregående är haft kontor, börande detta belopp, där kommunerna äro flera, fördelas till beskattning dem emellan efter den grund, taxeringsmännen finna skälig. Återstoden fördelas till beskattning mellan de kommuner, som af kanalaneläggningen berörts, i förhållande till vissa för dessa kommuner bestämda *fördelningstal*. Dessa fördelningstal, som efter kanalbolagets hörande fastställas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande att lända till efterrättelse, till dess annorlunda förordnas, erhållas genom att till kilometertalet af kanalens längd inom hvarje kommun lägga antalet slussar inom kommunen. Kanallängden, hvartill endast hänföras sträckor, som först genom kanal företaget gjorts segelbara, räknas i kilometer och tiondedelar däraf, hvarvid bråkdel, som ej uppgår till full tiondededel, bortfaller. Utgör kanalaneläggning på någon sträcka gräns mellan två kommuner, uppdelas fördelningstalet för denna sträcka lika på hvardera kommunen.

Vid taxering af företag, som afser att med hjälp af ledning tillhandahålla vatten eller elektrisk energi, skall hälften af den beskattningsbara inkomsten upptagas i den kommun, där vattnet eller den elektriska energin förbrukats, eller, då förbrukningen ägt rum inom olika kommuner, fördelas dem emellan i förhållande till bruttoinkomsten däraf inom hvarje särskild kommun. Den andra hälften taxeras i den kommun, där vattenverk eller kraftstation samt kontor varit förlagda, och fördelas, om vattenverk eller kraftstation samt kontor legat å olika orter, till beskattning emellan dessa orter efter den grund, som taxeringsmännen finna skälig.

I ofvannämnda af herr *J. F. Wester m. fl.* afgifna reservation hade hemställts, att paragrafen måtte lyda sålunda.

Med afseende — — — — utlåningsrörelsen.

Vidkommande *järnvägsbolags* inkomst af järnvägsdrift iakttages först, att därunder ej inräknas bolagets inkomst af sådan rörelse, som icke direkt sammanhör med själva järnvägsdriften, t. ex. rederirörelse, ej heller sådan inkomst, hvilken är genom fastighets-bevillning beskattad, såsom arrenden, hyror och dylikt.

Inkomsten af *järnvägsdriften* fördelas till beskattning på följande sätt.

Fem procent af inkomsten taxeras i den ort, där nästföregående ar hufvudkontoret var beläget. Återstoden fördelas mellan järnvägens stationer efter deras *trafikvärde*. En stations trafikvärde skall beräknas lika med halfva summan af järnvägens bruttoinkomst af stationens afsända och anlända godstrafik (ilgods, stycke gods och vagnslastgods), ökad med järnvägens bruttoinkomst af vid stationen försälda personbiljetter. Gods, som i samtrafik eller i transitotrafik inkommit från främmande bana, räknas såsom afsändt från öfvergångsstationen; likaså räknas till annan bana utgående gods såsom anländt till öfvergångsstationen. Såsom järnvägens station räknas härvid äfven af densamma använd, annan järnväg tillhörig station. Den del af järnvägens beskattningsbara inkomst af järnvägsdriften, som enligt denna beräkning belöper på en station, taxeras i den kommun, där stationen är belägen. Tillhör stationsområdet flera kommuner, taxeras den beskattningsbara inkomsten af stationen till lika delar i dessa kommuner.

Har järnvägsbolag för egen räkning trafikerat främmande bana, skall för taxeringen resultatet af rörelsen å hvardera banan för sig fastställas. För detta ändamål beräknas först bolagets behållna inkomst af rörelsen i sin helhet, med tillägg af skatter och öfriga utgiftsposter, för hvilka afdrag författningsenligt icke äger rum, men dock utan afdrag vare sig för ränta å gäld eller för ersättning, som bolaget i någon form haft att utbetala för nyttjande af den främmande järnvägen. Det på detta sätt bestämda totala *driftöfverskottet* fördelas därefter mellan de trafikerade banorna efter det sammanlagda trafikvärdet af hvardera banans stationer; stationernas trafikvärden beräknas därvid, såsom om banorna utgjorde en enda järnväg, dock att för station, som tillhört båda banorna, stationens uträknade trafikvärde uppdelas i två trafikvärden, allt efter som stationens trafik hänfört sig till den ena eller den andra banan. Från den del af driftöfverskottet, som enligt denna beräkningsgrund kommer på den främmande järnvägen, afdrages den ersättning, bolaget haft att utbetala för nyttjandet af den främmande järnvägen, jämte ränta, som kan anses belasta driften å densamma; återstoden, som utgör det trafikerande bolagets beskattningsbara inkomst af den främmande banan, skall, sedan fem procent tillgodoräknats den ort, där bolagets hufvudkontor varit beläget, fördelas till beskattning mellan den främmande banans stationer i förhållande till deras förut bestämda trafikvärde. Från den del af driftöfverskottet, som faller på bolagets egen järnväg, göres afdrag för ränta å gäld, som belastar denna järnväg, hvarefter återstoden, sedan jämväl däraf fem procent tillgodoförts den ort, där hufvudkontoret varit beläget.

*Förslag till
ny bevillnings-
förordning
m. m.
Forts.)*

Förslag till
ny bevilnings-
förrådning
m. m.
(Forts.)

fördelas till beskattning mellan samma järnvägsstationer efter deras trafikvärde. Den beskattningsbara inkomst, ägaren af den främmande järnvägen har af densamma, skall likaledes, sedan fem procent af inkomsten tillgodoräknats den ort, där ägaren haft kontor för järnvägen, fördelas mellan stationerna å denna järnväg efter deras trafikvärden.

På liknande sätt förfares, om järnvägsbolaget trafikerat flera främmande banor.

I fråga om *kanalbolag* iakttages, att — — — — — på hvardera kommunen.

Vid taxering af företag, — — — — —
— — — — — finna skälig.»

Bestämmelserna angående uppskattning af inkomst af bankrörelse.

Godkändes.

Efter föredragning häruppå af *bestämmelserna om uppskattning af järnvägsbolags inkomst* lämnades på begäran ordet till

Herr Berg i Göteborg, som yttrade: På grund af utgången af omröstningen angående § 12 i bevilningsförrådningen ber jag att få yrka bifall till reservanternas förslag rörande inkomst af järnvägsdrift.

Herr Hammarström: Jag skall be att få instämma uti reservanternas yrkande härutinnan. I sammanhang med den beslutade förändringen af § 12 i bevilningsförrådningen synes äfven böra vidtagas den jämkning i instruktionen, som här föreslås af reservanternas. Det framhålls af vice förordanden i bevilningsutskottet, att det skulle vara rimligt, att i de kommuner, där förvaltningskontoren vore förlagda, en större del af inkomsten finge taxeras. Jag ber dock att få betona, att där kontoren äro förlagda finnas tjänstemän. Ju större rörelsen är, ju flera äro tjänstemännen, och dessa blifva taxerade inom den kommun, där kontoret är förlagdt. Vid den tid, då man började bedrifva järnvägstrafik här i landet, lade man all inkomst på hufvudstationen, och öfriga kommuner fingo ingenting. Man kom emellertid snart till insikt om det orimliga häri, och man har sedermera förfarit på annat sätt. Men förfaringssättet har varit mycket växlande och ofta berott på godtycke. Jag väckte 1905 en motion, hvori jag föreslog, att i bevilningsförrådningen skulle intagas bestämmelser om sättet för taxering af järnvägsdriften vid de olika stationerna. Bevilningsutskottet afstyrkte denna motion, emedan Riksdagen året förut hade skrifvit till Kungl. Maj:t och begärt förslag angående taxering af kanalled.

Jag är emellertid glad, att de grundsatser, som jag i min motion häfdade, nu blifvit tillämpade i denna förrådning. I likhet med reservanternas håller jag dock före, att det är nödvändigt att be-

stämmelserna äro klara, ty då taxering skall ske inom flera olika taxeringsdistrikt rörande en och samma affär, är det icke bra, att det står, att taxeringen skall verkställas så som taxeringsmännen finna skäligt, ty hvad det ena distriktet anser skäligt, anser nämligen ett annat distrikt oskäligt, och så håller man på med att processa och bråka om saken. Godkännes däremot, hvad reservanternas här föreslagit, blir det slut med processandet.

Men i slutet finnes ett stycke, hvarom reservanternas icke nämnt något, och jag beklagar för min del, att jag icke observerat dess innehåll, förrän det var för sent att väcka en motion i ämnet. Detta stycke afser taxering af företag, som åsyfta att tillhandahålla vatten eller elektrisk energi. I det ifrågavarande stycket säges:

»Vid taxering af företag, som afser att med hjälp af ledning tillhandahålla vatten eller elektrisk energi, skall hälften af den beskattningsbara inkomsten upptagas i den kommun, där vattnet eller den elektriska energin förbrukats, eller, då förbrukningen ägt rum inom olika kommuner, fördelas dem emellan i förhållande till bruttointkomsten däraf inom hvarje särskild kommun. Den andra hälften taxeras i den kommun, där vattenverk eller kraftstation samt kontor varit förlagda, och fördelas, om vattenverk eller kraftstation samt kontor legat å olika orter, till beskattning emellan dessa orter efter den grund, som taxeringsmännen finna skälig.»

Här har man ju utgått från den förutsättningen, att kraftstationen och kontoret i allmänhet skulle vara förlagda på samma ställe. Men man har också förutsatt, att det möjligen kunde vara på annat sätt. Det hade varit lyckligt, om man här fått en litet mera koncis bestämmelse, men, såsom antydt, lär det icke nu gå att göra något yrkande, åtminstone tilltror icke jag mig att framställa ett sådant. Emellertid har jag velat fästa uppmärksamheten på saken, ty förr eller senare måste väl en ändring äfven härutinnan vidtagas i öfverensstämmelse med hvad reservanternas föreslagit beträffande inkomst af järnvägsdrift. Det här liksom på andra ställen förekommande uttrycket »som taxeringsmännen finna skälig», är enligt mitt förmenande ett mycket olyckligt uttryck, ty hvad den ena myndigheten anser skäligt, anser den andra oskäligt, och så processar man.

Jag har intet annat yrkande att göra än på bifall till reservanternas förslag.

Öfverläggningen var härmed slutad. Sedan herr talmannen framställt propositioner i ämnet, godkände kammaren det förslag, som framställdes i den af herr Wester m. fl. afgifna reservationen.

Härefter föredrogos bestämmelserna om uppskattning af kanalbolags inkomst; och yttrade därvid

Herr Berg i Göteborg: I konsekvens med hvad som beslutits rörande inkomst af järnvägsdrift tager jag mig friheten föreslå, att den del af 3 § instruktionen för taxeringsmyndigheterna, som handlar om kanalbolag, måtte få följande förändrade lydelse:

Förslag till
ny bevilnings-
förordning
m. m.
(Forts.)

Förslag till
ny bevilnings-
förrordning
m. m.
(Forts.)

»I fråga om kanalbolag iakttages, att den beskattningsbara inkomsten af kanaldriften, hvari icke inberäknas inkomst af fastighet, för hvilken bolaget erlagt fastighetsbevilning, ej heller inkomst af rörelse, som icke direkt sammanhör med kanlrörelsen, såsom till exempel rederirörelse, fördelas till beskattning mellan den kommun, där nästföregående år hufvudkontoret var beläget och som tillgodoräknas fem procent af inkomsten, samt de kommuner, som af kanalanläggningen berörts, i förhållande till vissa för dessa kommuner bestämda fördelningstal. Dessa fördelningstal, som efter kanalbolagets hörande fastställas af Kungl. Maj:ts befallningshafvande att lända till efterrättelse, till dess annorlunda förordnas, erhållas genom att till kilometertalet af kanalens längd inom hvarje kommun lägga antalet slussar inom kommunen. Kanallängden, hvartill endast hänföres sträckor, som först genom kanalföretaget gjorts segelbara, räknas i kilometer och tiondedelar däraf, hvarvid bråkdel, som ej uppgår till full tiondedel, bortfaller. Utgör kanalanläggning på någon sträcka gräns mellan två kommuner, uppdelas fördelningstalet för denna sträcka lika på hvardera kommunen.»

Detta är den lydelse, som är upptagen å den förut omnämnda promemorian.

Vidare anfördes ej. Efter af herr talmannen gifna propositioner i ämnet blef det af herr Berg i Göteborg framställda förslaget af kammaren godkändt.

Bestämmelserna om uppskattning af inkomst af vattenledning och elektrisk ledning; 4 och 5 §§; öfverskriften till 3—5 §§; 6 §; öfverskriften till 6 §; 7—10 §§; öfverskriften till 7—10 §§ samt rubriken.

Godkändes.

Utskottets i punkten 1:o gjorda hemställan förklarades besvarad genom de af kammaren fattade, här ofvan omförmälta besluten.

Punkterna 2:o)—4:o).

Hvad utskottet hemställt bifölls.

Det i punkten 5:o afsedda förslaget till förordning om inkomstskatt.

1—6 §§.

Godkändes.

Efter föredragning af 7 § begärdes ordet af:

Herr Byström, som yttrade: Herr talman! Jag skall i fråga om detta moment be att få framhålla önskvärdheten af att uti detta stycke efter uttrycket: »af rörelse eller yrke» man kunde få in

ordet »tjänst», åtminstone tjänst i viss mening. Så till exempel om en hustru har, låt mig säga, plats på en bank och har en inkomst därpå af 1,000 till 1,200 kronor, men tjänsten är af sådan beskaffenhet att hon icke kan sköta den, med mindre än att hon har någon i sitt ställe hemma, borde i detta fall kunna medgifvas afdrag för den del, som åtgår för den tjänare, som hon har i sitt hem i sitt ställe. Ordet tjänst skulle då inkomma i båda raderna både den som börjar med b) och längre ned, där det talas om »aföning, föda och öfriga kostnader för de i och för rörelsen använda biträden och arbetare» därvid »tjänst» skulle ha afseende på den sortens tjänare, som jag här åsyftar.

Nu förstår jag, att jag icke precis kan göra något yrkande. Men jag har haft anledning påpeka denna sak, då det ju är ganska möjligt, att hänsyn kan tagas till denna synpunkt, då man framdeles kommer att gå vidare på skattelagstiftningens område.

Men äfven vid en af de följande paragraferna har jag en liknande erinran att göra.

Vidare anfördes ej.

Paragrafen godkändes.

8 och 9 §§; öfverskriften till I kap.; 10—15 §§; öfverskriften till II kap.; 16—18 §§; öfverskriften till III kap.; 19—34 §§; öfverskriften till IV kap.; 35 §; öfverskriften till V kap.; 36—45 §§; öfverskriften till VI kap. samt rubriken.

Godkändes.

Förslaget till särskilda anvisningar för ledning vid inkomstskatt-taxeringen, progressionstabellen och deklarationsformuläret.

Godkändes.

Utskottets i punkten 5:o gjorda hemställen förklarades besvarad genom kammarens här ofvan antecknade beslut.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarna bevillningsutskottets memorial, n:o 14, i anledning af väckt motion, i anledning af Kungl. Majts proposition med förslag till ny förordning angående bevilning af fast egendom samt af inkomst.

§ 5.

Sedan herr vice talmannen nu öfvertagit ledningen af kammarens förhandlingar, aflämnade herr *C. H. Wallentin* en motion, n:o 245,

Andra Kammarens Prot. 1907. N:o 34.

i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående förhöjning af fonden för fiskerinäringens befrämjande.

Denna motion bordlades på begäran.

§ 6.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial och utlåtanden:

n:o 68, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i frågor rörande anslag under riksstatens fjärde hufvudtitel;

n:o 69, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Konungen med begäran om framläggande af förslag rörande försäkring af värnpliktige under deras öfningar i fredstid;

n:o 70, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anordnande af en hydrografisk undersökning af Sveriges färskvatten;

n:o 71, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af ett utskifte till förra häradshöfdingbostället Höija n:o 7 i Kristianstads län;

n:o 72, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af den till förra häradshöfdingbostället 1 mantal Enögla n:o 3 i Uppsala län hörande andel i soldattorpet till roten n:o 83 vid Enköpings kompani af Upplands infanteriregemente;

n:o 73, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af en till förra militiebostället Ekenäs n:o 1 i Jönköpings län hörande torfmosse;

n:o 74, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af två till förra militiebostället Visteby n:o 1 i Uppsala län hörande ägoskiften jämte ett mindre jordområde;

n:o 75, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af den kronan tillkommande jordägarandel i grufva;

n:o 76, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtelse af rätt till bearbetande af marmorfyndigheter å kronojord; och

n:o 77, i anledning af Första Kammarens återremiss af punkten A § 7 samt punkterna B och C i statsutskottets utlåtande n:o 51, i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående civila tjänst innehafvares rätt till pension m. m., dels ock fyra i anledning af samma proposition väckta motioner;

sammansatta stats- och lagutskottets utlåtande, n:o 3, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om inskränkning i inmutningsrätten;

lagutskottets utlåtande, n:o 35, i anledning af väckta motioner om lagstiftningsåtgärder för befrämjande af en bättre vård af enskildes skogar;

Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 12, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående olycksfallsförsäkring af värnpliktige; och

n:o 17, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående inrättande af en allmän lånekassa för rikets kommuner; samt

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 18, rörande herr O. A. Ericssons i Ofvanmyra motion om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående ändrade bestämmelser i fråga om öfverlämnande af arkivhandlingar till landsarkiven.

Herr talmannen återtog nu ledningen af förhandlingarna.

§ 7.

Justerades protokollsutdrag.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *E. L. Camitz* under 2 dagar från och med den 11 april och
„ *C. J. F. Ljunggren* under den 15 april.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 9,49 e. m.

In fidem
Herman Palmgren.
